

Hlinkova slovenská ľudová strana (HSLŠ) :

Pravicová strana národnej a katolíckej orientácie.

Politické prebudenie slovenských katolíkov nastalo roku 1894 v rámci Uhorskej ľudovej strany F. Zičiho. Ich verejnú aktivitu vyvolala potreba reagovať na potreby súčasnosti v duchu encykliky pápeža Leva XIII. *De rerum novarum* z roku 1891. S programom Uhorskej ľudovej strany^[1] kandidovali do snemu v roku 1896, 1901 a 1905 aj viacerí slovenskí katolícki i evanjelickí činitelia. Nespokojnosť s nesplnením sľubov Uhorskej ľudovej strany viedla 14. decembra 1905 k založeniu samostatnej ľudovej strany, ktorá bola normálne súčasťou SNS. Konfesionálne nezhody viedli k založeniu samostatnej SLS v Žiline dňa 29. júla 1913, jej predsedom sa stal [Andrej Hlinka](#). V období [Prvej svetovej vojny](#) činnosť pozastavila. Roku 1918 sa jej činitelia aktívne podieľali na vzniku Slovenskej národnej rady (1918-1919) a prijatí *Deklarácie slovenského národa*. SLS obnovila činnosť v Žiline 19. 12. 1918, 17. októbra 1925 sa premenovala na Hlinkovu slovenskú ľudovú stranu. Po vzniku ČSR vo vládnej politike dominoval čechoslovakizmus, liberalizmus a pod rúškom boja proti maďarónstvu a za pokrok aj protislovenské a protikatolícke tendencie. Podiel slovenských katolíkov na politickej moci bol minimálny. Voličskú základňu HSLŠ tvorili najmä roľníci. Presadzovala autonómiu Slovenska zakotvenú v [Pittsburskej dohode](#) a zastávala pozície samobytnosti slovenského národa, mala celonárodný charakter. Od župných volieb roku 1923 bola najsilnejšou politickou stranou na Slovensku (28-34 percent). Keďže centralistické vládne kruhy odmietali jej požiadavky, pracovala v opozícii. Súčasťou vládnej koalície sa stala až 15. januára 1927. Podporila prijatie krajinského zriadenia a modus vivendi. Po procese s Vojtechom Tukom 5. októbra 1929 prešla opäť do opozície, v ktorej zotrvala do 6. októbra 1938. Spolupracovala najmä so SNS^[2]. Vznikom autonómneho Slovenska získala dominantné postavenie. V politickej rozdrobenosti viedla zbytočné trieštenie síl malého národa, preto presadila zlúčenie Slovenských strán do jednej, dňa 8. novembra 1938, a to na základe dobrovoľnosti i cestou politického nátlaku. Nová strana dostala názov HSLŠ – Strana slovenskej národnej jednoty. Stal sa jedinou stranou Slovákov založenou na národnom princípe. Vedenie HSLŠ bolo v rukách umiernennej skupiny na čele s [Jozefom Tisom](#)^[3]. HSLŠ tvorila protiváhu Hlinkovej garde, vplyvu nemeckej a maďarskej menšiny. Upevňovanie autority strany vyústilo dňa 22. 10. 1942 do prijatia vodcovského princípu. Na povstaleckom území činnosť HSLŠ zakázala SNR 1. septembra 1944. O jej definitívnom zánike rozhodli moskovské rokovania v marci 1945.

^[1] [Národnostné práva, sociálna otázka, cirkevné zákony...](#)

^[2] [16. októbra 1932.](#)

^[3] [1. októbra 1939.](#)

[Hlinkova garda, História Slovenska \(Dejiny Slovenska\) - 09.časť – Snaha o slovenskú autonómiu do roku 1938, História Slovenska \(Dejiny Slovenska\) - 10.časť – Slovenský štát \(Prvá Slovenská republika\) 1939-1945](#)

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- Dušan Škvarna, Július Bartl, Viliam Čičaj, Mária Kohútová, Róbert Letz, Vladimír Segeš, *Lexikón slovenských dejín*, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997, ISBN 80-08-02478-X.